

Loš početak godine*

Nastavak recesije u prvom tromjesečju 2011.

Bruto domaći proizvod je u prvom tromjesečju 2011. godine bio manji za 0,8 posto u odnosu na isto razdoblje 2010. Najveći su negativan doprinos ukupnim kretanjima dali investicijska aktivnost i izvoz. Unatoč zabilježenom padu ukupne gospodarske aktivnosti, analiza podataka na tromjesečnoj razini ukazuje na usporavanje negativnog trenda. Nakon što se BDP u četvrtom tromjesečju 2010. godine smanjio za 1,1 posto u odnosu na prethodno, u prvom se tromjesečju 2011. godine smanjio za 0,5 posto. Kretanja u međunarodnoj razmjeni su u prvom tromjesečju bila obilježena smanjenjem izvoza i uvoza.

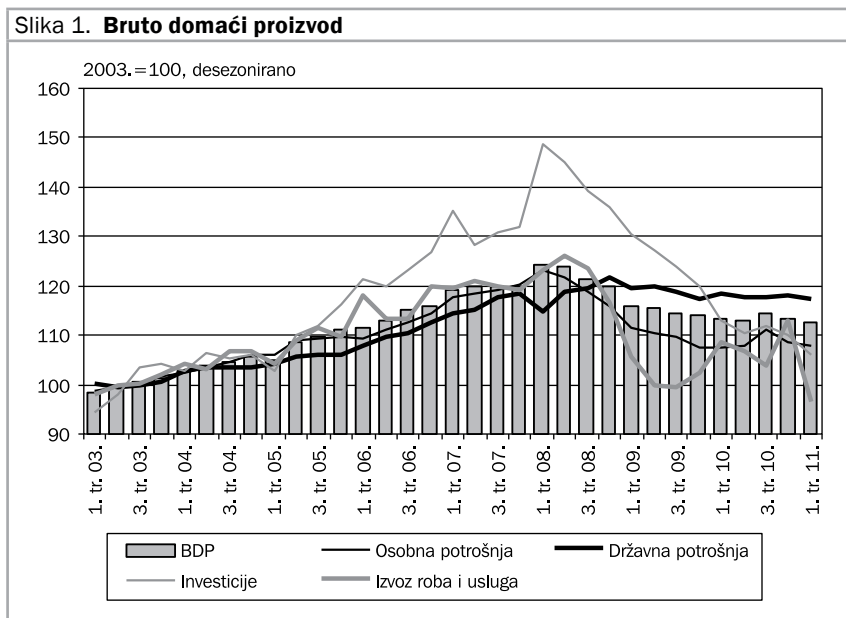
Osobna je potrošnja u prvom tromjesečju 2011. godine bila manja za 0,1 posto u odnosu na isto razdoblje 2010. godine. Analiza desezoniranih podataka ukazuje na usporavanje pada osobne potrošnje. Nakon što su se izdaci za osobnu potrošnju u posljednjem tromjesečju 2010. godine smanjili za 2,2 posto u odnosu na prethodno, u prvom tromjesečju 2011. godine bilježe smanjenje od 0,1 posto. Dugotrajniji oporavak osobne potrošnje je teško ostvariv bez stabilnog oporavka na tržištu rada i bez poboljšanja dinamike ukupnog gospodarskog rasta.

Državna potrošnja je u prvom tromjesečju ove godine zabilježila međugodišnji pad od 0,9 posto. Promotri li se desezonirani podaci, primjećuje se da je nakon kratkotrajnog oporavka u trećem i četvrtom tromjesečju 2010. godine, u prvom tromjesečju 2011. godine zabilježeno njeno ponovno

* Prilog su pripremili Tanja Broz, Goran Buturac, Ivana Rašić Bakarić, Sunčana Slijepčević (Ekonomski institut, Zagreb), Dinko Pavuna i Dragica Šmilaj (Ministarstvo financija Republike Hrvatske).

smanjenje. Naime, ona se u trećem tromjesečju 2010. godine povećala za 0,1 posto u odnosu na prethodno, u četvrtom za 0,2 posto, da bi se u prvom tromjesečju 2011. smanjila za 0,6 posto.

Investicijska aktivnost je s međugodišnjim padom od 6,7 posto u prvom tromjesečju 2011. godine dala značajan negativan doprinos ukupnim gospodarskim kretanjima. Nepovoljna kretanja investicijske aktivnosti potvrđuju i sezonski podaci. Nakon kratkotrajnog oporavka investicija u trećem tromjesečju 2010. godine, u četvrtom je tromjesečju 2010. i prvom tromjesečju 2011. godine ponovno došlo do njihova smanjenja. Tako se u trećem tromjesečju 2010. investicijska aktivnost povećala za 1,3 posto u odnosu na prethodno, da bi se u četvrtom smanjila za 1,8 posto, a u prvom tromjesečju 2011. za 3,6 posto.

Napomena: Desezonirano metodom X11ARIMA (Statistics Canada).
 Izvor za originalne podatke: Državni zavod za statistiku.

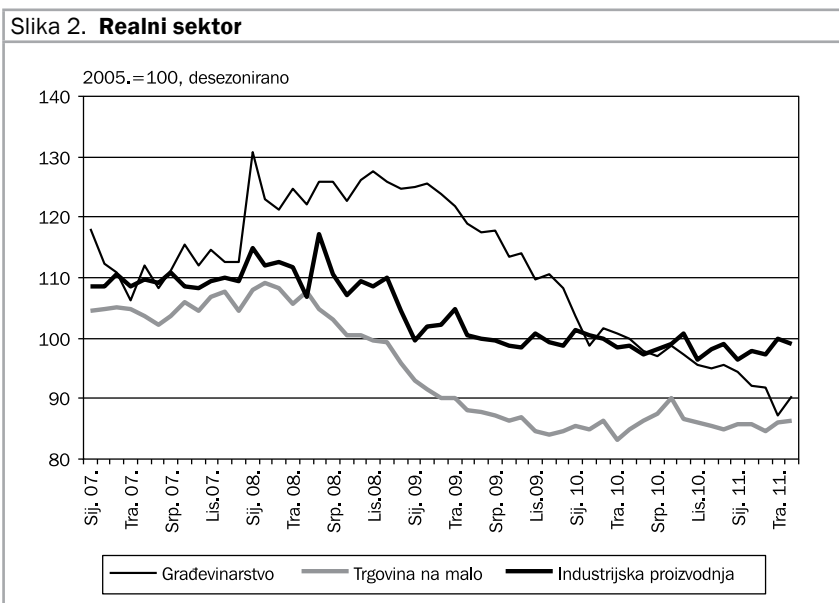
Realni se izvoz roba i usluga u prvom tromjesečju 2010. smanjio za 11,1 posto na međugodišnjoj razini, a uvoz za 5,3 posto. Tako je realni izvoz prvi put

nakon četvrtog tromjesečja 2009. godine zabilježio negativnu međugodišnju stopu promjene, što je najvećim dijelom uvjetovano smanjenjem inozemne potražnje za izvoznim proizvodima. Promotre li se desezonirani podaci, vidljivo je da se realni izvoz roba i usluga u trećem tromjesečju 2010. godine smanjio za 2,9 posto u odnosu na prethodno tromjesečje, da bi se u četvrtom povećao za 9,0 posto, a u prvom tromjesečju 2011. ponovno smanjio za čak 14,7 posto. S druge strane, uvoz roba i usluga se u trećem tromjesečju 2010. godine povećao za 5,3 posto u odnosu na prethodno tromjesečje, da bi se u četvrtom tromjesečju smanjio za 0,6 posto, a u prvom tromjesečju 2011. za 5,6 posto.

Pad industrijske proizvodnje u prvih pet mjeseci

Iako je industrijska proizvodnja u travnju i svibnju zabilježila blagi rast aktivnosti, usporedba kretanja u prvih pet mjeseci na međugodišnjoj razini potvrđuje izostanak oporavka industrijskog sektora. Tako je ukupna industrijska proizvodnja u prvih pet mjeseci ove godine bila manja za 1,9 posto u odnosu na isto razdoblje 2010. Najveći je doprinos ukupnim kretanjima dala prerađivačka industrija. U prvih je pet mjeseci došlo do smanjenja proizvodnje prerađivačkog sektora za 0,7 posto na međugodišnjoj razini. Istovremeno se razina aktivnosti rudarstva i vađenja smanjila za 3,1 posto, a opskrba električnom energijom, plinom i vodom za 7,3 posto. Promatrajući trend, zapaža se da je u industrijskoj proizvodnji on bio negativan tijekom prošle godine, dok je u ovoj postao blago pozitivan. Pritom nisu zabilježena značajnija ulaganja u pojedinim industrijskim sektorima koja bi donijela veći zamah proizvodnje. Također, oporavak izvoznih tržišta i inozemne potražnje nije polučio značajnije učinke na rast domaće industrijske proizvodnje. Analiza kretanja glavnih grupa industrijskih proizvoda pokazuje da je u prvih pet mjeseci ove godine proizvodnja povećana kod kapitalnih proizvoda i kod netrajnih proizvoda za široku potrošnju. Istovremeno je proizvodnja smanjena kod intermedijarnih dobara, kod proizvodnje energije i kod trajnih proizvoda za široku potrošnju. Pri tome se u uvjetima krize pad potražnje najviše osjeti kod trajnih proizvoda za široku potrošnju. Budući da oporavak domaće potražnje u kratkom roku

nije vidljiv, rast industrijske aktivnosti u narednim mjesecima bit će teško ostvariv bez jačanja izvozne orijentiranosti i novih ulaganja u industrijskom sektoru.

Napomena: Desezonirano metodom X11ARIMA (Statistics Canada).
 Izvor za originalne podatke: Državni zavod za statistiku.

Recesija i dalje značajno utječe na građevinarstvo

Iako je u mjesecu svibnju zabilježena nešto veća razina aktivnosti nego u travnju, analiza kretanja u prvih pet mjeseci ove godine potvrđuje da je građevinarstvo i dalje pogođeno recesijom. U tom se razdoblju obujam građevinskih radova smanjio za 9,9 posto na međugodišnjoj razini. Pojava globalne gospodarske krize sredinom 2008. godine zaustavila je dotad prisutan dugotrajniji trend snažnog rasta građevinarstva. Taj je rast uvelike bio uvjetovan izgradnjom velikih državno financiranih projekata, prije svega u području cestogradnje. Od sredine 2008. godine pa sve do travnja 2011. građevinska aktivnost se kontinuirano smanjuje. Razloge negativnog trenda valja tražiti u smanjenju kapaciteta proračuna u uvjetima krize, što se odrazilo na usporavanje izgradnje započetih građevinskih projekata, ali

Pozitivna očekivanja u turizmu

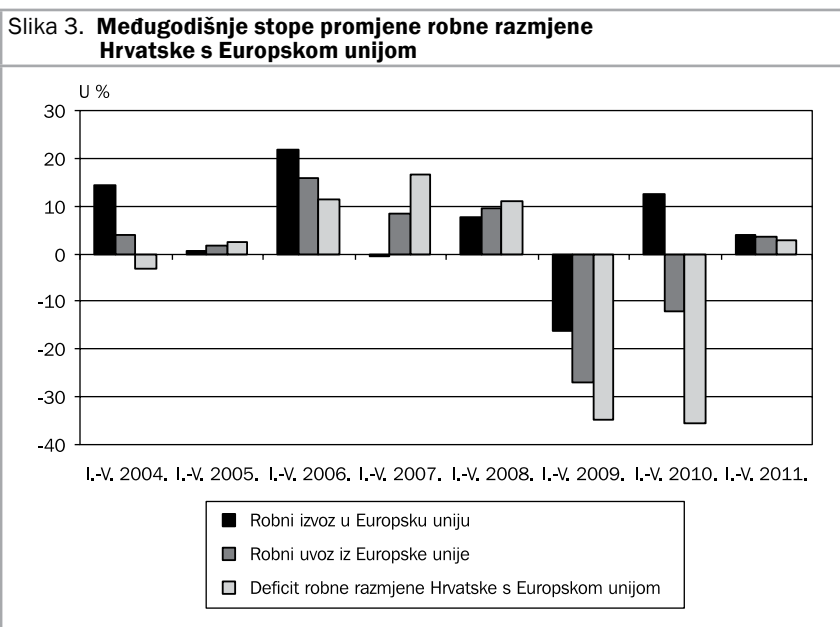
Dok su se turistički dolasci u prvih pet mjeseci ove godine povećali za 2,6 posto u odnosu na isto razdoblje 2010., broj se noćenja smanjio za 2,5 posto. Najveći doprinosi ukupnim kretanjima turističkog sektora dali su strani turisti, koji su u prvih pet mjeseci ostvarili 77,8 posto ukupnoga broja noćenja. Noćenja domaćih gostiju su se u prvih pet mjeseci povećala za 0,6 posto, dok su se noćenja stranih gostiju smanjila za 3,3 posto. Promatrajući naša emitivna tržišta, vidi se da su najviše podbacila noćenja turista iz Njemačke i Austrije. Istovremeno se povećao broj noćenja turista iz Italije i Slovenije. Unatoč zabilježenom gospodarskom oporavku zemalja EU-a, dužničke krize pojedinih članica doprinose razvoju neizvjesnosti i nesigurnosti koja se, prije svega u svibnju, djelomice odrazila i na pad potražnje za našim turističkim uslugama. Usprkos tome, najave Hrvatske turističke zajednice i vodećih domaćih turističkih subjekata donose iznimno pozitivna očekivanja o ovogodišnjoj turističkoj sezoni. Dok su pozitivna očekivanja u vidu ostvarenja fizičkih pokazatelja najvećim dijelom opravdana, ostvarenje očekivanih financijskih prihoda valja uzeti s rezervom, s obzirom da se posljedice recesije još uvijek osjete na domaćem i inozemnom tržištu.

Povećanje vanjskotrgovinskog robnog deficita

Ukupna se kunska vrijednost robne razmjene Hrvatske s inozemstvom postupno povećava. Tako je u prvih pet mjeseci ove godine izvezeno 5,4 posto više roba u inozemstvo nego u istom razdoblju 2010. godine. Istovremeno, promatrano prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD-u), najviše se povećao izvoz koksa i rafiniranih naftnih proizvoda, metala, kemikalija i kemijskih proizvoda te strojeva i uređaja. Nasuprot tome, zabilježeno je znatno smanjenje izvoza brodova, sirove nafte i prirodnog plina te električne opreme. U prvih se pet mjeseci povećao i uvoz roba iz inozemstva, i to za 5,0 posto na međugodišnjoj razini. Pritom se najviše povećao uvoz sirove nafte i prirodnog plina, prehrambenih proizvoda, električne energije i plina te motornih vozila. Najviše se smanjio uvoz ugljena i lignita, strojeva i

uređaja te računala i elektroničkih i optičkih proizvoda. Takva su kretanja robnog izvoza i uvoza u prvih pet mjeseci ove godine pridonijela povećanju ukupnog robnog deficita za 4,3 posto na međugodišnjoj razini. To ukazuje na nepovoljna kretanja u međunarodnoj robnoj razmjeni, te na nužnost poticanja hrvatske izvozne konkurentnosti.

Hrvatska je u razdoblju siječanj-svibanj 2011. ostvarila povećanje vanjskotrgovinske robne razmjene s članicama Europske unije. U tom se razdoblju ukupni izvoz roba u Europsku uniju povećao za 3,9 posto na međugodišnjoj razini, a uvoz za 3,5 posto. Pritom se znatno povećao izvoz u Luksemburg, Mađarsku, Maltu i Sloveniju, dok je povećanju uvoza najviše pridonio povećani uvoz roba iz Bugarske, Italije, Njemačke i Slovenije. Povećanju deficita robne razmjene s Europskom unijom značajno je pridonijelo smanjenje izvoza roba u Italiju i Njemačku, zemlje koje su naši najveći vanjskotrgovinski partneri. Izraženo u kunama, ukupni se robni deficit nastao u vanjskotrgovinskoj razmjeni s članicama Europske unije u prvih pet mjeseci povećao za 2,8 posto na međugodišnjoj razini.

Izvor za originalne podatke: Državni zavod za statistiku.

u odnosu na siječanj 2011. godine te za 0,5 postotnih bodova više u odnosu na svibanj 2010. godine.

Okvir 1. **Međunarodno okruženje**

Prvo tromjesečje 2011. godine obilježila su povoljna gospodarska kretanja u Europskoj uniji (EU-27). Bruto domaći proizvod EU-27 povećao se u prvom tromjesečju 2011. za 2,5 posto u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Gospodarstvo EU-27 povećalo se u prvom tromjesečju za daljnjih 0,8 posto u odnosu na zadnje tromjesečje 2010. godine, što jasno ukazuje na nastavak osnaživanja gospodarstva Unije. Istovremeno su povećanju bruto domaćeg proizvoda doprinijela povećanja izvoza za 2,2 posto, investicija za 1,2 posto, državne potrošnje za 0,9 posto i osobne potrošnje za 0,2 posto. U drugom se tromjesečju može očekivati nastavak rasta ekonomske aktivnosti EU-27, iako nešto slabijom dinamikom od one ostvarene u prvom tromjesečju. Visoka nezaposlenost i dalje predstavlja prepreku jačanja osobne potrošnje. S druge strane, u drugom se tromjesečju može očekivati i manja razina investicija zbog slabije građevinske aktivnosti od one u prvom tromjesečju. Unatoč očekivanim kratkotrajnim usporavanjima investicijske aktivnosti i osobne potrošnje, stručnjaci su Međunarodnog monetarnog fonda povećali prognoze gospodarskog rasta EU-27. Prema posljednjim podacima, očekuju da će se bruto domaći proizvod EU-27 povećati za 2,0 posto u 2011. i 2,1 posto u 2012. godini.

Bruto domaći proizvod SAD-a se u prvom tromjesečju povećao za 0,5 posto u odnosu na prethodno tromjesečje, što je nešto slabiji rast od onog ostvarenog u trećem i četvrtom tromjesečju 2010. Usporavanje rasta gospodarstva SAD-a uzrokovano je smanjenjem državne potrošnje i investicija. Stručnjaci Međunarodnog monetarnog fonda revidirali su naniže svoje procjene gospodarskog rasta SAD-a za ovu i narednu godinu. Prema njihovim procjenama, SAD će u 2011. godini ostvariti rast bruto domaćeg proizvoda od 2,5 posto, a u 2012. godini od 2,7 posto, što je manje od rasta ostvarenog u 2010. godini.

Izvori: Eurostat, Europska središnja banka, Monthly Bulletin, lipanj 2011., Međunarodni monetarni fond, World Economic Outlook Update, lipanj 2011.

... uz zaustavljanje smanjenja plaća

Prosječna je mjesečna neto plaća isplaćena u razdoblju od siječnja do travnja ove godine iznosila 5.365 kuna (1.024 USD ili 726 EUR), što u odnosu na isto razdoblje 2010. godine označava nominalni rast od 2,1 posto. Međutim, neto je plaća realno ostala gotovo na istoj razini (pad od 0,2 posto). Prosječna je nominalna neto plaća isplaćena u travnju ove godine iznosila 5.396 kuna (1.030 USD ili 730 EUR). U odnosu na isti mjesec 2010. godine, ona se nominalno povećala za 2,9 posto, a realno za 1,5 posto. Istovremeno, analiza kretanja plaća po djelatnostima pokazuje da su najveća smanjenja plaća zabilježena u upravljačkim djelatnostima i

djelatnostima savjetovanja u vezi s upravljanjem, proizvodnji računala te elektroničkih i optičkih proizvoda, kao i u ostalim stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima. S druge strane, najveća su povećanja razine neto plaća zabilježena u financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja.

Skromni rast novčanih agregata...

Nakon što se međugodišnja stopa rasta novčane mase smanjivala od listopada 2010. do veljače 2011. godine, ponovno je od ožujka 2011. godine započeo njezin rast, koji je u svibnju dosegao 5,2 posto. Dinamiku kretanja novčane mase u najvećoj mjeri određuje depozitni novac, čija se međugodišnja stopa rasta povećala na 6,6 posto u svibnju, dok je stopa rasta gotovog novca izvan banaka iznosila 2,1 posto. Ukupna likvidna sredstava usporila su rast, s 5,1 posto u listopadu 2010. godine na oko 3,5 posto tijekom 2011. Pritom su štedni i oročeni depoziti od ožujka 2011. godine, po prvi put nakon listopada 2008., počeli ostvarivati pozitivne međugodišnje stope rasta te su u svibnju 2011. godine porasli za 6,1 posto na međugodišnjoj razini. S druge strane, međugodišnja se stopa rasta deviznih depozita kontinuirano smanjuje od kraja 2010. godine, s 9 posto u prosincu 2010. na 2,8 posto u svibnju 2011. godine. Intenzivniji porast novčane mase i ukupnih likvidnih sredstava i dalje sprečava izostanak oporavka gospodarstva.

... uz oporavak kreditiranja poduzeća

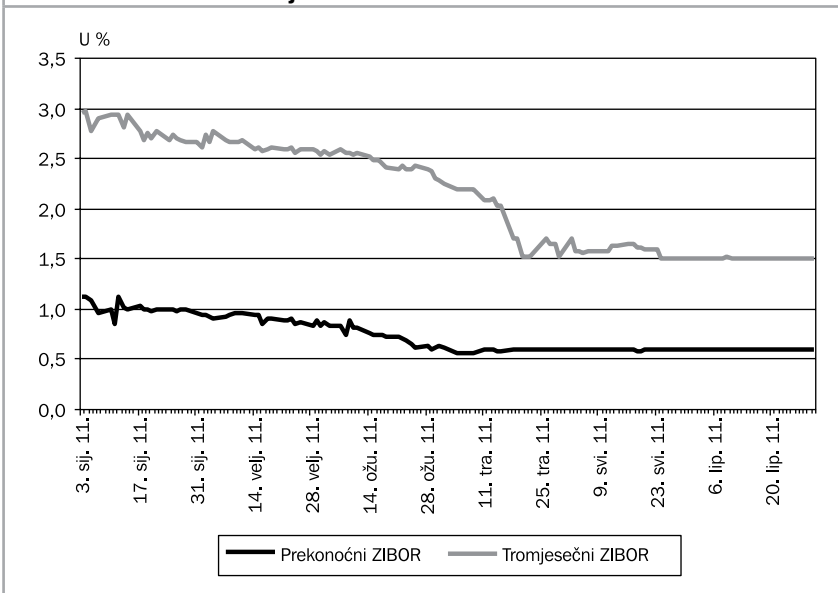
Plasmani banaka nebankarskom sektoru pokazuju blage naznake oporavka te su oni u svibnju 2011. godine porasli 7,7 posto na međugodišnjoj razini, što je stopa koja je zadnji put zabilježena još u travnju 2008. Pritom su plasmani dosegli rekordnu nominalnu vrijednost od 254,3 milijarde kuna. U svibnju 2011. godine međugodišnja je stopa rasta kredita stanovništvu iznosila 4,5 posto. Krediti trgovačkim društvima bilježe stabilne međugodišnje stope rasta, a u svibnju je taj rast iznosio 9,1 posto. Visoka likvidnost financijskog sustava podržava pad kamatnih stopa, tako

da su kamatne stope trgovačkim društvima od ožujka do svibnja smanjene za 0,21 postotnih bodova.

Niske kamatne stope na međubankarskom tržištu novca

Unatoč tome što su kamatne stope na međubankarskom tržištu novca bile izrazito niske još u prvom tromjesečju 2011. godine, u drugom su se tromjesečju dodatno spustile zbog povećane likvidnosti. Tako je prekonoćni ZIBOR ostvario svoju povijesno najnižu vrijednost te se cijelo tromjesečje zadržao na razini od 0,6 posto, uz minimalnu volatilnost. Tromjesečni je ZIBOR također zabilježio rekordno niske vrijednosti te je drugo tromjesečje završio na razini od 1,5 posto. HNB podržava postojeću vrlo visoku likvidnost financijskog sustava s namjerom oporavka kreditne aktivnosti, budući da to za sada ne ugrožava stabilnost tečaja kune prema euru. Likvidnost sustava se u drugom tromjesečju dodatno povećala otkupom deviza od države u iznosu od 850 milijuna eura i neodržavanjem redovitih aukcija trezorskih zapisa. Razlog rijetkom održavanju aukcija trezorskih zapisa je, između ostalog, izdanje euroobveznice u iznosu od 1,5 milijardi američkih dolara u ožujku 2011. godine, zbog čega država neko vrijeme nije imala potrebu dodatno se zaduživati na domaćem tržištu. U tjednima kada su održane aukcije trezorskih zapisa, interes za upis je bio vrlo velik zbog manjka drugih atraktivnih ulaganja, a prinosi su smanjeni. Naime, prinos na jednogodišnje trezorske zapise je pao na 2,6 posto u lipnju, što je ispod razine očekivane inflacije u 2011. godini. Struktura upisanih trezorskih zapisa pokazuje da se smanjuje udjel trezorskih zapisa uz valutnu klauzulu, i to zbog namjere Ministarstva financija da zamijeni kratkoročni dug uz valutnu klauzulu s dugom u domaćoj valuti.

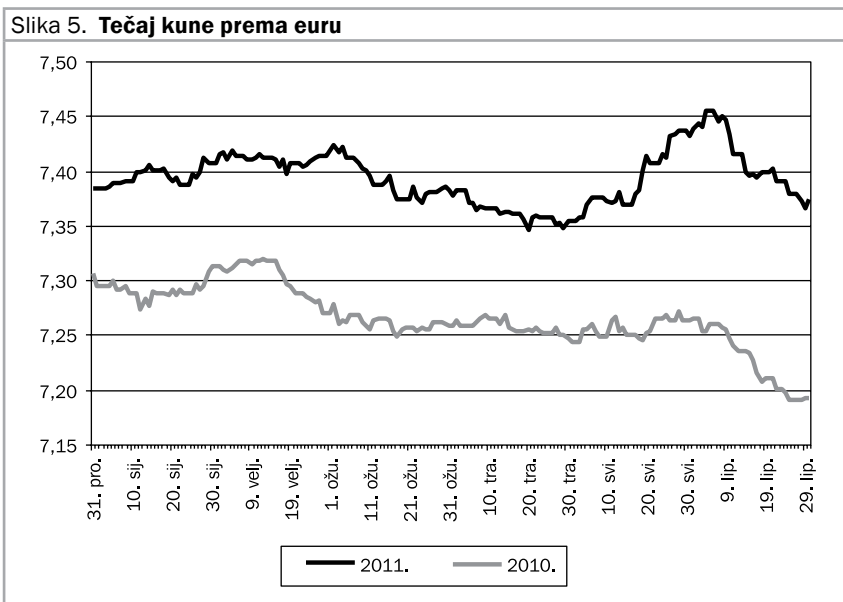
Slika 4. Prekonočni i tromjesečni ZIBOR

Izvor: Thomson Reuters Croatia.

Tečaj kune viši nego prošle godine

Tečaj kune prema euru je drugo tromjesečje 2011. godine završio gotovo na razini prethodnog tromjesečja, odnosno ojačao je za 0,12 posto. Međutim, drugo tromjesečje ipak nije prošlo bez varijacija tečaja. Tako je tečaj kune prema euru u travnju blago ojačao, što se, između ostalog, može pripisati povećanoj ponudi deviza uslijed uskrsnih blagdana. Nakon toga je u svibnju i prvoj polovici lipnja uslijedilo slabljenje kune zbog relativno visokog dospijea trezorskih zapisa uz valutnu klauzulu i potražnje za eurima uslijed očekivanog izdanja obveznice uz valutnu klauzulu. Jačanje kune u preostalom dijelu tromjesečja, zbog približavanja glavnog dijela turističke sezone, ali i relativno manjeg dospijea trezorskih zapisa uz valutnu klauzulu, približilo je tečaj razini s kraja prvog tromjesečja. Tečaj kune prema euru u prvoj polovici ove i prošle godine pokazuje slična kretanja i varijacije, samo što je u 2011. godini u prosjeku viši za 1,8 posto.

Izvor: Hrvatska narodna banka.

Mirno drugo tromjesečje na Zagrebačkoj burzi

Burzovni indeks Zagrebačke burze je u drugom tromjesečju 2011. godine bio relativno stabilan, premda je izgubio 2,6 posto na vrijednosti, dok je u odnosu na kraj 2010. godine porastao za 5,7 posto. Prosječna je vrijednost CROBEX-a u drugom tromjesečju iznosila 2231,68 bodova, uz standardnu devijaciju od 26,1 bodova, dok je tromjesečje završio s 2230,85 bodova. Pritom je promet dionicama u drugom tromjesečju 2011. godine pao za 55,8 posto u odnosu na prvo tromjesečje 2011. godine, dok je u odnosu na isto tromjesečje 2011. godine pao za 23,9 posto.

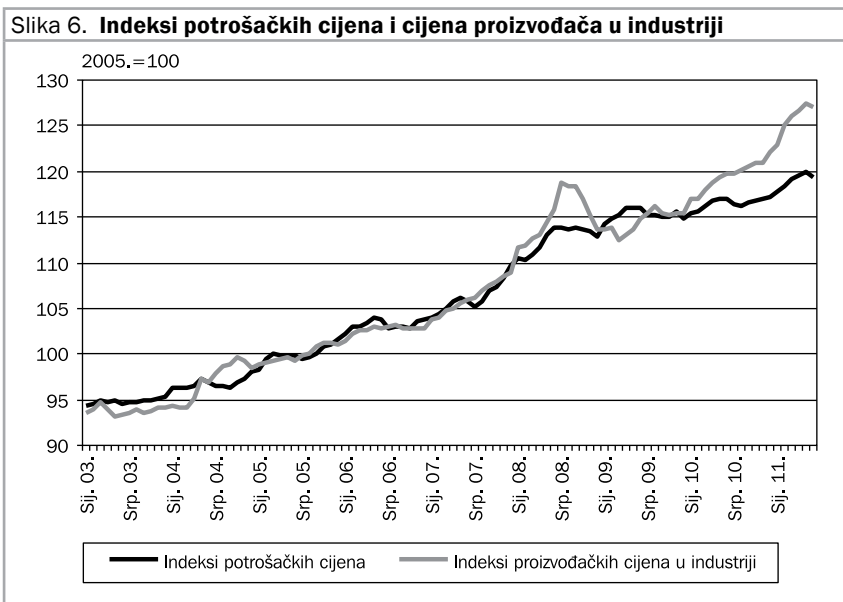
Pad cijena u lipnju

Cijene dobara i usluga namijenjenih osobnoj potrošnji, mjerene indeksom potrošačkih cijena, smanjene su 0,5 posto u lipnju 2011. godine u odnosu na svibanj, što predstavlja najsnažniji lipanjski pad potrošačkih cijena još

od 2002. godine. Međugodišnja stopa inflacije potrošačkih cijena u lipnju je iznosila 2,0 posto te tako usporila u odnosu na travanj i svibanj kada je iznosila 2,4, odnosno 2,5 posto.

Najveći doprinos lipanjskom smanjenju cijena na mjesečnoj razini dale su cijene prehrane koje su snižene 1,3 posto. Posebno snažan sezonski pad cijena od 14,4 posto zabilježen je kod povrća. Znatno doprinos dalo je i smanjenje cijena odjeće, koje je iznosilo 4,7 posto, te pad cijena goriva i maziva za osobna vozila od 0,9 posto. Najznačajnije djelovanje u suprotnom smjeru, kao posljedica uobičajenih sezonskih utjecaja uslijed početka turističke sezone, imale su cijene ugostiteljskih usluga s porastom od 2,3 posto, ponajviše uslijed rasta cijena usluga smještaja za 18,3 posto, cijene rekreacije i kulture za 0,9 posto te cijene paket-aranžmana za 13,4 posto. Kod usporedbe cijena u lipnju ove godine s cijenama u lipnju prošle godine, zbog svog se značaja posebno ističe rast cijena prehrane od 3,4 posto. Naime, na prehranu otpada 28,4 posto prosječne potrošačke košarice, a osjetan rast cijena zabilježen je kod kruha i žitarica (6,1 posto), ulja i masti (23,4 posto) te mlijeka, sira i jaja (4,5 posto). Značajan doprinos međugodišnjem rastu potrošačkih cijena u lipnju došao je od cijena goriva i maziva za osobna vozila, koje su u proteklih godinu dana porasle 13,4 posto, zatim cijena duhana s rastom od 8,8 posto i cijena tekućih goriva koje su porasle 21,3 posto. S druge strane, međugodišnji pad cijena zabilježen je kod odjeće i obuće (4,6 posto), povrća (5,4 posto) te rekreacije i kulture (3,0 posto). Cijene knjiga pale su 6,6 posto, a cijene paket-aranžmana 13,3 posto.

U pogledu drugog često korištenog pokazatelja kretanja cijena - proizvođačkih cijena u industriji (na domaćem tržištu) - njihov je međugodišnji rast u lipnju 2011. iznosio 6,0 posto, što označava usporavanje u odnosu na prethodna tri mjeseca kada je u prosjeku iznosio 6,7 posto. Najveće međugodišnje povećanje proizvođačkih cijena među glavnim industrijskim grupacijama zabilježeno je kod cijena energije, koje su u lipnju porasle 10,7 posto, a značajno su porasle i cijene intermedijarnih proizvoda (6,2 posto) te cijene netrajnih proizvoda za široku potrošnju (4,6 posto).

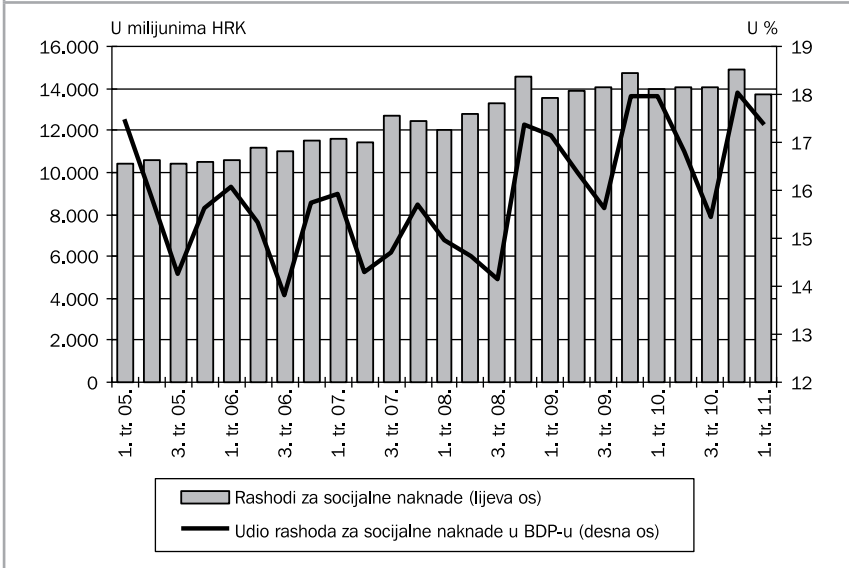

Izvor: Državni zavod za statistiku.

I prihodi i rashodi proračuna manji od prošlogodišnjih

Ukupni prihodi konsolidirane središnje države u prvih su pet mjeseci ove godine iznosili 43,6 milijardi kuna, što je 2,5 posto manje nego u istom razdoblju prethodne godine. Glavni uzroci smanjenja prihoda bili su izostanak prihoda od posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke (takozvanog «kriznog» poreza) te bazni efekt kod trošarina na naftu zbog prošlogodišnje isplate dugovanja INE. Uz to, ponešto su smanjeni prihodi od doprinosa. Međutim, rast prihoda je zabilježen kod poreza na dobit i dohodak te poreza na dodanu vrijednost. Tako se prihod od poreza na dodanu vrijednost u prvih pet mjeseci 2011. godine povećao za 1,6 posto u odnosu na isto razdoblje prošle godine, dok je prihod od poreza na dobit zabilježio visok međugodišnji rast od 14,7 posto. Prihod od poreza na dobit uplaćuje se prema poslovanju poduzeća prethodne godine, tako da povećanje ove kategorije prihoda ukazuje na bolje rezultate poslovanja i veću dobit poduzeća tijekom 2010. godine nego što je to bio slučaj tijekom 2009. Prihod od poreza na dohodak bilježi međugodišnje povećanje od 21,0

Slika 7. **Rashodi za socijalne naknade konsolidirane središnje države**

Izvor: Ministarstvo financija RH.

U prvih pet mjeseci neto obveze države povećane za 9,4 milijardi kuna

U razdoblju od siječnja do svibnja 2011. godine neto nabava nefinancijske imovine konsolidirane središnje države iznosila je 873 milijuna kuna. Pritom je nabava nefinancijske imovine iznosila nešto preko 1 milijarde kuna, dok je prodaja iznosila 146 milijuna kuna. Budući da je manjak prihoda nad rashodima konsolidirane središnje države u prvih pet mjeseci ove godine iznosio 6,4 milijardi kuna, te je trebalo financirati i nabavu nefinancijske imovine, potreba za neto zaduživanjem države u ovom je razdoblju iznosila 7,3 milijardi kuna. No, neto obveze države povećane su za 9,4 milijardi kuna, što je omogućilo povećanje neto financijske imovine konsolidirane središnje države za 2,1 milijardu kuna. Transakcije financijskom imovinom su u potpunosti provedene na domaćoj imovini. Tako je pozicija novac i depoziti povećana za 1,5 milijardi kuna, dok se ostale transakcije odnose na domaće zajmove, dionice i ostale udjele. Već je spomenuto da su se neto obveze konsolidirane središnje države u razdoblju od siječnja do svibnja 2011.

godine ukupno povećale za 9,4 milijarde kuna. Uvid u strukturu obveza pokazuje da su se neto domaće obveze povećale za 5,7 milijardi kuna, dok su neto inozemne obveze narasle 3,8 milijardi kuna. Domaće su obveze prvenstveno generirane zajmovima, pri čemu su novi zajmovi iznosili 5,0 milijardi kuna, a otplaćeno je 265 milijuna kuna dospjelih zajmova. Istovremeno su novim izdavanjem domaćih obveznica kreirane obveze u iznosu od 1,0 milijardu kuna. S druge strane, otplaćeno je 155 milijuna kuna dospjelih obveznica. Na inozemnom se tržištu središnja država dodatno zadužila novim izdavanjem obveznica od 7,8 milijardi kuna, ali je istovremeno otplatila 5,5 milijardi kuna inozemnih obveznica. Uz to, novo je inozemno zaduženje ostvareno zajmovima od 1,9 milijardi kuna, dok su dospjeli inozemnih zajmovi otplaćeni u iznosu od 360 milijuna kuna.

Tablica 1. Glavni ekonomski pokazatelji				
	2009.	2010.	2011.	
REALNA GOSPODARSKA AKTIVNOST				
Bruto domaći proizvod, realni (%-tna promjena)	-6,0	-1,2	-0,8	1. tromjesečje
Industrijska proizvodnja, fizički obujam (%-tna promjena)	-9,2	-1,4	-1,9	Siječanj-svibanj
Trgovina na malo, realni promet (%-tna promjena)	-15,3	-1,8	0,8	Siječanj-svibanj
Građevinarstvo, fizički obujam (%-tna promjena)	-6,5	-15,9	-9,9	Siječanj-svibanj
Turizam, noćenja (%-tna promjena)	-1,4	2,6	-2,5	Siječanj-svibanj
ZAPOSLENOST, PLAĆE I CIJENE				
Stopa registrirane nezaposlenosti	14,9	17,4	17,5	1. tromjesečje
Neto plaća (%-tna promjena)	2,6	0,6	2,9	Travanj
Potrošačke cijene (%-tna promjena)	2,4	1,1	2,5	Svibanj
VANJSKOTRGOVINSKA RAZMJENA				
Izvoz roba, EUR (%-tna promjena)	-21,6	18,2	3,7	Siječanj-svibanj
Izvoz roba i usluga, EUR (%-tna promjena)	-18,8	8,9	-4,6	Siječanj-ožujak
Uvoz roba, EUR (%-tna promjena)	-26,9	-0,6	3,3	Siječanj-svibanj
Uvoz roba i usluga, EUR (%-tna promjena)	-24,7	-0,7	-1,5	Siječanj-ožujak
PRORAČUN, KAMATNE STOPE I TEČAJ				
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (opća država, mlrd. kuna)	-10,72	-14,62	-5,08	Siječanj-ožujak
Kamatna stopa na kratkoročne kunske kredite bez valutne klauzule (kraj razdoblja, u % na godišnjoj razini)	11,22	10,05	10,43	Svibanj
ZIBOR (prekonoćni krediti, u % na god. razini, kraj razdoblja)	0,98	1,07	0,60	Lipanj
Tečaj EUR (kraj razdoblja)	7,31	7,39	7,37	Lipanj
Tečaj USD (kraj razdoblja)	5,09	5,57	5,13	Lipanj

Napomena: Postotne promjene su u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Izvori: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka, Ministarstvo financija RH i www.reuters.hr.